

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE FILOLOGIE
ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVIII, nr. 3

IAȘI

iulie–septembrie 2017

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Granturi, proiecte, burse
- Comunicări științifice
- Premii, distincții
- Studii, articole, recenzii
- Cărți
- Manifestări științifice
- La aniversare
- □ *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul trei al anului 2017:

♦ **Departamentul de Lexicologie – Lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române ***Tezaurul lexical al limbii române***, cu cele două proiecte de cercetare: ***Dicționarul limbii române (DLR)***. Serie nouă. ***Litera C, varianta informatizată și CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic***. În urma derulării activităților prevăzute, au fost redactate articole din porțiunea C – CALA-; au fost revizuite 128.565 de cuvinte-titlu dintr-o serie de dicționare ce fac parte din ***CLRE***; au

fost excerptate 600 de citate din texte scrise cu alfabet de tranziție. Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea în proiecte de cercetare, naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

♦ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** cercetătorii au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din NALR. *Moldova și Bucovina* pentru un număr de 13 hărți analitice (răspunsurile la întrebările cu numerele 1827, 1829, 1830, 1836, 1838, 1840, 1843, 1845, 1851, 1868, 1994, 1995, 1999 din Chestionarul NALR) și 3 hărți interpretative, precum și 9 liste cu material necartografiat (răspunsurile la întrebările 1975, 1984, 1985, 1989, 1991, 1996–1998, 2000 din Chestionarul NALR); de asemenea, s-a efectuat revizia I pentru un număr de 10 liste de material necartografiat (1752, 1760, 1765, 1766, 1770, 1797, 1835, 1842, 1854, 1855), pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme, iar pentru un număr de 15 liste de material necartografiat au fost introduse în baza de date a proiectului corecturile operate la prima revizie; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a Departamentului, au fost transferate în format digital un număr de 20 de benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 5 benzi de magnetofon; în afara normei din plan aferentă temei NALR. *Moldova și Bucovina* au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB)*. *Faza a II-a*, proiect cu finanțare UEFISCDI pentru perioada 2015–2017, în care sunt implicați toți membrii Departamentului.

♦ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a ***Dicționarului general al literaturii române (DGLR)*** – și la proiectul departamentului, respectiv ***Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)***. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a **DGLR**, și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). A continuat revizia volumului **D–G** (Victor Durnea și Remus Zăstroiu). A continuat revizia unor articole (verificare, completări, actualizări) la volumul **D–G**, p. 1095–1395 și la volumul **H–K**, p. 3–339 (Remus Zăstroiu). Completări, verificări și corecturi la articolele de scriitori (24) și periodice (8) (Remus Zăstroiu). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate care pot avea acces la astfel de informații, precum și cu instituții (Ofelia Ichim). Nicoleta Borcea a trimis scrisori către Arhivele Naționale și alte instituții competente în vederea completării cu informații biografice. În cadrul departamentului se cer informații (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale,

primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare-restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Maricica Munteanu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, **Opere**, sub egida Academiei Române.

♦ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor aflate în plan. Adina Ciubotariu a continuat redactarea studiului introductiv pentru volumul *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* și a desfășurat anchete folclorice în vederea actualizării documentelor fotografice și audio în localitățile: Șipote, Chișcăreni, Iazu Nou – Iași, Grințieș – Neamț și Chiril – Suceava. Ioana Repciuc a continuat transcrierea textelor din fonoteca Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei pentru alcătuirea corpusului de texte și a tipologiei în cadrul proiectului *Credințe și obiceiuri din ciclul sărbătorilor de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte* și a desfășurat anchete folclorice în vederea actualizării informației etno-folclorice pentru respectivul proiect în localitățile: Șipote, Chișcăreni, Iazu Nou – Iași și Răusenii – Botoșani. Pentru realizarea unei ediții a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic *Dotațiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română*, mss. BAR 3418–3436), Astrid Cambose a continuat documentarea asupra edițiilor critice de texte de sec. XIX, transcrierea mss. rom. 3418, BAR București, redactarea glosarului și a aparatului critic.

♦ În **Departamentul de toponimie**, la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*. Partea a 2-a. *Toponime descriptive* au fost redactate 100 de pagini și rezolvate probleme de etimologie și de structurare a unor câmpuri toponimice pentru articolele redactate, pentru secțiunile A-C, D-L, M-R, respectiv S-Z (300 de pagini). A fost completată baza de date a lucrării, în funcție de problemele apărute în structurarea și ilustrarea câmpurilor toponimice în lucru și în clarificarea etimologiei toponimice a nucleului fiecărui câmp (cca 300 fișe). La tema *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Vol. III. Dicționarul toponimic al bazinului Moldovei*. Partea 1. *Moldova superioară*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, s-a completat documentarea și au fost redactate 50 de pagini.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

♦CS II dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS Mădălin-Ionel Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat ***ENeL: European Network of eLexicography*** (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică. Doi membri din echipă, Marius-Radu Clim și Elena Tamba au participat în data de 18 septembrie la întâlnirea de bilanț a proiectului organizată la Leiden, Olanda.

♦Proiectul ***Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie*** (CNCS, cod PN-II-RU-TE-2014-4-0195, 2016-2017); director de proiect: CS dr. Alina-Mihaela Pricop; membri în echipa de cercetare, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Marius-Radu Clim. Activitatea de documentare, redactare și revizie a continuat conform planificării. Rezultate parțiale ale proiectului au fost prezentate în cadrul celui de-al treilea Atelier (28 septembrie 2017), organizat în cadrul Simpozionului Internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide” cu titlul ***Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală***, Ediția a XVI-a (27–29 septembrie 2017).

♦ Cristina Florescu a continuat colaborarea la proiectul internațional ***Dictionnaire Étymologique Roman*** (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG a. 2012–2015), efectuând revizia pentru Romania de sud-est a unor articole (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).

♦Florin-Teodor Olariu a continuat colaborarea la proiectul european ***Dictionnaire Étymologique Roman*** (DÉRom). *Première phase: le noyau panroman*. (<http://www.atilf.fr>).

♦Alina-Mihaela Pricop a continuat activitatea la proiectul internațional ***Dictionnaire Étymologique Roman*** (DÉRom). *Première phase : le noyau panroman* (ANR și DFG; 2008 – prezent) în calitate de colaborator. (<http://www.atilf.fr>).

♦ CS I dr. Elena Tamba a continuat activitatea de cercetare în proiectul internațional ***Dictionnaire Étymologique Roman*** (DÉRom). *Première phase: le noyau panroman* (<http://www.atilf.fr>).

♦Au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului ***Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a*** (director de proiect: Florin-Teodor Olariu; membri: Luminița Botoșineanu, Veronica Olariu; colaboratori:

Alexandru-Laurențiu Cohal), finanțat de UEFISCDI prin intermediul programului „Proiecte de cercetare pentru stimularea constituirii de tinere echipe de cercetare independente” (codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-0880).

♦Eugen Munteanu, iulie–septembrie 2017: Senior researcher în proiectul ***Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie*** (grant UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195, director de proiect, dr. Alina-Mihaela Pricop); iulie–septembrie 2017: Senior researcher în proiectul ***Numele proprii în literatura română premodernă: practici ale traducerii*** (grant UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-1108, director de proiect, dr. Ana-Maria Gînsac).

♦***Manuel de linguistique roumaine***, proiect al Editurii De Gruyter Mouton din seria *Manuals of Romance Linguistics* (2014–2019). Coordonatori Wolfgang Dahmen și **Eugen Munteanu**. Proiect internațional (35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia). Colaboratori din cadrul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius-Radu Clim, Vlad Cojocaru, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin-Teodor Olariu, Veronica Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

♦În luna august, cercetători ai Departamentului de dialectologie și sociolingvistică și ai Departamentului de etnografie și folclor în colaborare cu cercetători de la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca – Centrul Universitar de Nord Baia Mare au înaintat către UEFISCDI proiectul de cercetare cu titlul „Componenta etnolingvistică a identității în contextul migrației: comunitățile românofone din Europa Occidentală”, în cadrul competiției „Proiecte complexe realizate în consorții” CDI–PN-III-P1-1.2-PCCDI-2017 pe domeniul „Patrimoniu și identitate culturală”. Componenta echipei de cercetare prefigurate este: **CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS III dr. Veronica Olariu, CS II dr. Adina Ciubotariu, CS III dr. Ioana Repciuc**. De la Centrul Universitar de Nord Baia Mare va participa Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș. Prezentul proiect face parte dintr-un Proiect complex cu titlul „Migrație și identitate în spațiul cultural românesc. Abordare multidisciplinară”, coordonat de Acad. Victor Spinei.

♦Alexandru-Laurențiu Cohal, Veronica Olariu și Florin-Teodor Olariu au fost membri în echipa de cercetători care au depus, în luna august 2017, proiectul „Migrație și identitate în spațiul cultural românesc. Abordare multidisciplinară” (coordonator: Academia Română, Filiala Iași), pentru linia de finanțare UEFISCDI intitulată „Proiecte complexe realizate în consorții” CDI (PCCDI).

♦Veronica Olariu și Florin-Teodor Olariu au fost membri în echipa de cercetători care au depus, în luna august 2017, proiectul „Contribuția lingvisticii computaționale la mărirea gradului de accesibilitate a patrimoniului literar și dialectal” (coordonator: Institutul de Lingvistică al Academiei Române

„Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”), pentru linia de finanțare UEFISCDI intitulată) „Proiecte complexe realizate în consorții” CDI (PCCDI).

♦Veronica Olariu și Florin-Teodor Olariu au efectuat, în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB). Faza a II-a*, un stagiu de documentare și schimb de experiență la Universitatea din Montréal, Departamentul de lingvistică și traducere, în perioada 26 iulie–21 august 2017.

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

Toate manifestările științifice organizate de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în anul 2017 sunt dedicate aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.

Simpozionul internațional

Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală

Iași, 27– 29 septembrie 2017

(a XVI-a ediție a Simpozionului anual internațional al
Institutului de Filologie Română „A. Philippide”)

Au fost prezentate comunicările:

Prelegeri în plen: Prof. univ. dr. Bogdan CREȚU (Directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”), *Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – 90 de ani de tradiție academică*; Acad. Sabina ISPAS (Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, Academia Română, București, România), *Editarea critică a documentelor din arhivele multimedia de folclor și etnografie. Revenirea la text*; CS dr. Federica CUGNO (Universitatea din Torino, Italia), *Atlasul Toponimic al Piemontului Montan (ATPM): istoric, metode și direcții de cercetare*; CS II dr. Ioana FEODOROV (Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române, București, România), *Relevanța scrierilor arabe creștine privitoare la români pentru cercetarea filologică românească*.

În cadrul simpozionului, dl Prof. univ. dr. Jukka HAVU (Universitatea din Tampere, Finlanda) a susținut prelegerea *Conceptualizarea timpului în limbile romanice* și comunicarea *Ce factori condiționează rostirea lui // - articolul hotărât?* (în colaborare cu Elena ȘTIRBU, Universitatea din Tampere, Finlanda).

Secțiunea de lingvistică:

Prof. univ. dr. Fernando SÁNCHEZ MIRET (Universitatea din Salamanca, Spania), **STARE + participiu în limbile romanice**; Conf. univ. dr. Maria ALDEA (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), **Cercetarea lexicografică ieșeană. Un punct de vedere**; CS III dr. Verginica BARBU MITITELU (Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu”, Academia Română, București, România), **Modern în analiza sintactică a limbii române**; Conf. univ. dr. Dan UNGUREANU (Universitatea Carolină, Praga, Cehia/ Universitatea „Aurel Vlaicu”, Arad, România), **Substratul limbii române, o privire nouă. Ce aflăm de pe hărțile dialectale ale Italiei și Franței**; Lector univ. dr. Felicia VRÂNCEANU (Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina), **Modalități de realizare a coeziunii sintactice în Codul Penal de la 1865**; Conf. univ. dr. Ana VRĂJITORU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), **Articolul definirii în portugheză și română (Analiză pe baza erorilor comise de vorbitorii de portugheză în limba română scrisă)**; Prof. univ. dr. hab. Felicia DUMAS (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), **Lexicul vechi românesc: probleme de traducere**; CS III dr. Dinu MOSCAL (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), **Implicații semantice în transpunerea numelor proprii în limba română la începutul secolului al XIX-lea**; CS II dr. Daniela BUTNARU, CS III dr. Codrin DINU VASILIU (Academia Română – Filiala Iași), **Impactul tehnologiilor digitale asupra studiului toponimiei**; CS III dr. Ana-Maria PRISACARU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **Sinonime toponimice între motivat și arbitrar**; Prof. univ. dr. Mariana FLAIȘER (Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa”, Iași, România), **Studiile de terminologie în istoria Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași**; Dr. Arina CHIRILĂ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), **Analiza comparativă lexico-semantică și traducerea termenilor cromatici: între engleză, rusă, italiană și română**; CS III dr. Anabella-Gloria NICULESCU-GORPIN (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, România), **Clasic și modern în studiul anglicismelor din limba română actuală**; Lector univ. dr. Eugenia BOJOGA (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), **Eugeniu Coșeriu și Ferdinand de Saussure în istoriografia lingvistică – o relație între clasic și modern**; CS dr. Alexandru-Laurențiu COHAL (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **De la prima generație de migranți la generația a doua: repertoriul lingvistic al românilor din Italia**; CS I dr. Manuela NEVACI (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti”, București, România), **Cercetări recente de teren la istroromâni**; Drd. Alina-Georgiana FOCȘINEANU (Universitatea din București, România), **Observații privind folosirea unor formule de adresare în textele din epoca fanariotă**; Asist. cercet. drd. Alexandra

PRISACARIU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Observații privitoare la accentuarea horonimelor în prima istorie universală tipărită în limba română***; CS I dr. Eugenia DIMA (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***O traducere românească inedită despre asediul Vienei (1683)***; CS II dr. Mădălina UNGUREANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Adaptarea numelor proprii în traduceri în limba română din perioada premodernă. Probleme de grafie și fonetică***; Asist. univ. dr. Viorica VESEA-FLOREA (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), ***Tradiție și inovație în cadrul L.R.S. Verbul***; Conf. univ. dr. Oana Magdalena CENAC (Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România), ***Repere lingvistice în proza lui Vasile Voiculescu***; Lector univ. dr. Gabriela BIRIȘ (Universitatea din București, România), ***Curenți și tendințe în semantica ultimelor decenii***; Prof. univ. dr. Anca GÂȚĂ (Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România/ Institutul Limbii Române, București, România/ Universitatea „Johannes Gutenberg”, Mainz, Germania), ***Traducere, adaptare, localizare: aplicații didactice în context academic (franceză-română)***; Conf. univ. dr. Sonia BERBINSKI (Universitatea București, România), ***Despre câteva mărci de indeterminare semantico-discursivă***; CS III dr. Cosmina-Maria BERINDEI (Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, România), ***Muzeul Limbii Române și anchetele lingvistice indirecte***; ACS dr. Astrid CAMBOSE (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Fonduri arhivistice inedite – răspunsurile la Chestionarul lingvistic B.P. Hasdeu***; CS I dr. Gabriela HAJA, CS I dr. Elena TAMBA, CS II dr. Marius-Radu CLIM, CS Mădălin PATRAȘCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic în context european***; Lector univ. dr. Petronela SAVIN (Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, România), ***Crearea unui corpus de etnotexte culinare cu mijloace informatice. Faza I – Digitalizarea patrimoniului cultural alimentar al județului Bacău (PN-III-P2-2.1-BG-2016-0390)***; Drd. Lavinia DĂLĂLĂU (NASTA) (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), ***Articolul și categoria gramaticală a determinării***; CS I dr. Cristina FLORESCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Lexicografia modernă: teorie și tehnică***; Drd. Anamaria Bianca TEUȘDEA TONȚ (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), ***Observații privind proformele din limba română contemporană. Calitatea de prosubstantive a cliticelor pronominale personale***.

Secțiunea de istorie literară:

Prof. univ. dr. hab. Florin CIOBAN (Universitatea ELTE din Budapesta, Ungaria/ Universitatea din Oradea, România), ***Literatura – element esențial în păstrarea identității românilor din Ungaria***; Conf. univ. dr. Sergiu COGUT

(Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova), ***Supraficțiunea lui Raymond Federman ca oportunitate de recuperare a autenticității vieții***; Prof. univ. dr. Michaela MUDURE (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România), ***Elena Cuza: de la memorialistică la ficțiune***; CS III dr. Sebastian DRĂGULĂNESCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Trasee eminescologice în românistica de astăzi***; Asist. univ. dr. Elena CRAȘOVAN (Universitatea de Vest din Timișoara, România), ***Arhitecturi mitice și structuri hipertextuale în romanele realist-magice***; ACS drd. Maricica MUNTEANU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Reprezentări geoculturale ale Moldovei. „Localismul” specificului național***; CS III dr. Doris MIRONESCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***După „moartea autorului”. Biografia critică și spectrele ei***; Conf. univ. dr. Lia FAUR (Universitatea de Vest „V. Goldiș”, Arad, România), ***Oglinzile infidele. Camil Petrescu recitit din perspectiva teoriilor actuale ale corporalității***; Conf. univ. dr. Nina CORCINSCHI (Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova), ***Limbajul erotic în romanul românesc postmodern. De la cuvintele plăcerii la plăcerea cuvintelor***; CS dr. Emanuel GROSU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Definiții ale sfîințeniei: de la antici la medievali***; Conf. univ. dr. Ilinca ILIAN (Universitatea de Vest din Timișoara, România), ***Călătoriile scriitorilor români în Cuba socialistă***; Asist. univ. dr. Anca URSA (Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, România), ***Jocurile imaginarului în jurnalele lui Mircea Cărtărescu***; CS Nicoleta BORCEA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Sunetul cătușelor și dansul lanțurilor. Hans Bergel în anii nouăzeci ai vieții sale***; CS III dr. Șerban AXINTE (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Verosimilitatea fantasticului. Elemente de poetică a romanului în opera lui Mircea Cărtărescu***; CS III dr. Amalia DRĂGULĂNESCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Studii istratiene în hermeneutica franceză actuală***; Drd. Alina PARTENIE (Universitatea din București, România), ***Strategii de evaluare în titlurile cronicilor de film***; ACS drd. Gabriela ȘANDRU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Reprezentări ale lui Nicolae Ceaușescu în literatură și film în postcomunism***; Dr. Mihaela GRĂDINARIU (cercetător independent, Suceava, România), ***Memoria polifonică a alterității în romanul Cartea de la Uppsala (Gellu Dorian)***; Conf. univ. dr. Emanuela ILIE (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Imagini și sensuri ale corpului în studiile de gen***; Dr. Cecilia MATICIUC (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Cititori fictivi și cărți reale. Încercare asupra metalecturii***.

Secțiunea de cultură și identitate:

CS dr. Olesia GÎRLEA (Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova), ***Avatarurile diavolului în proverbe și zicători***; Dr. Diana MIHUȚ (Research Center for Heritage and Cultural Anthropology, Universitatea de Vest din Timișoara, România), ***Reinventarea ei în contextul cultural actual***; CS III dr. Cosmina TIMOCE-MOCANU (Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”, Cluj-Napoca, România), ***Dinamica folcloristicii românești între anii 1954–1966, reflectată în corespondența dintre Ion Mușlea și Ovidiu Bîrlea***; CS III dr. Ioana REPCIUC (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***O nouă perspectivă asupra vechilor surse documentare pentru analiza jocurilor cu măști din Moldova***; Prof. univ. dr. Lora BOSTAN (Universitatea Națională „Yurii Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina), ***Activitatea cărturărească a lui Vasile Gherasim – Corabie în care a plutit ființa***; Conf. univ. dr. Ludmila BRANIȘTE (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Perspectiva (inter)culturalității în didactica limbii române ca limbă străină***.

Secțiunea Trecut, prezent și viitor la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”:

CS I dr. Gabriela HAJA, ***Lexicografia academică română. Tradiție și inovație***; CS II dr. Florin-Teodor OLARIU, ***Studiul variației lingvistice la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”***; CS I dr. Dragoș MOLDOVANU, ***Toponimia la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”. Idei – metode – realizări***; CS I dr. Ofelia ICHIM și CS I dr. Remus ZĂSTROIU, ***Istoria literară românească în dicționarele Academiei Române. Contribuția Institutului de Filologie Română „A. Philippide”***; CS II dr. Adina HULUBAȘ, ***Cercetări etnofolclorice în Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – istoric și proiecte de viitor***.

Secțiunea Directorii Institutului de Filologie Română „A. Philippide”. Câteva memorii:

Conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ (Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, România), ***Recurs la adevărul științific: Gheorghe Pascu***; Prof. univ. dr. Marina MUREȘANU-IONESCU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***N.I. Popa, unul dintre primii comparatiști români***; CS I dr. Eugenia DIMA (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Profesorul N.A. Ursu în istoria limbii și literaturii române***; Prof. univ. dr. Mircea CIUBOTARU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, România), ***Vasile Arvinte – o efigie aniversară***; CS I dr. Gabriela HAJA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), ***Al. Andriescu – un spirit solar***; Prof. univ. dr. Simona ANTOFI (Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România), ***Profesorul Dan Mănuță – profilul unui cărturar***.

Au fost prezentate următoarele proiecte de cercetare: CS II dr. Florin-Teodor OLARIU, CS III dr. Veronica OLARIU, CS I dr. Luminița BOTOȘINEANU, drd. Anamaria GHEORGHIU (Academia Română – Filiala Iași), **Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – repere metodologice**; CS III dr. Silviu BEJINARIU, CS Ramona LUCA (Academia Română – Filiala Iași), **Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – componenta informatică**. La aceeași secțiune s-a desfășurat **Al treilea Atelier de lucru organizat în cadrul Proiectului Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie** (UEFISCDI: PN-II-RU-TE-2014-4-0195), derulat în cadrul Simpozionului Internațional **Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală**, Ediția a XVI-a (27–29 septembrie 2017), cu tema **Dicționarele multilingve: evoluție și perspective**. Au fost prezentate comunicările: CS dr. Alina-Mihaela PRICOP (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **Despre componenta multilingvă din Dicționarul limbii române al lui A. Philippide**; Dr. Mihaela MOCANU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **Elemente de macro- și microstructură în dicționarele multilingve**; Dr. Oana ZAMFIRESCU, drd. Andreea-Giorgiana MARCU (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **Femeia în câteva proverbe din limbile română, franceză și engleză**; CS II dr. Marius-Radu CLIM (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, România), **Dicționarele multilingve între tradiție și era digitală**.

În cadrul simpozionului au fost prezentate cărțile:

M. Blecher, **Opere: Întâmplări în irealitatea imediată, Inimi cicatrizate, Vizuina luminată, Proză scurtă, Aforisme, Poezii, Traduceri, Publicistică, Scrisori, Arhivă, Documentar, Mărturii, Iconografie**, ediție critică, studiu introductiv, note, comentarii, variante, cronologie de Doris Mironescu, postfață de Eugen Simion, București, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2017, 1603+LXXV p. **A prezentat: Bogdan CREȚU**; Dumitru Irimia, **Studii de limba română și lingvistică generală**, ediție îngrijită de Dinu Moscal, introducere și notă asupra ediției de Dinu Moscal, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 367 p. **A prezentat: Ioan MILICĂ**; Florin-Teodor Olariu, **Variație și varietăți în limba română. Studii de dialectologie și sociolingvistică**, Iași, Editura Institutul European, 2017, 260 p. **A prezentat: Federica CUGNO**; Ioana Feodorov, **Tipar pentru creștinii arabi. Antim Ivireanul, Atanasie Dabbās și Silvestru al Antiohiei**, cuvânt-înainte de ÎPS Dr. Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, prefață de Dr. Doru Bădără, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, 2016, 400 p. **A prezentat: Bogdan CREȚU**; Viorel Barbu, Eugen Munteanu, **5 convorbiri despre știință, cultură, creație**, Iași, Editura Junimea, 2017, 280 p. **Au**

prezentat: Ștefan AFLOROAEI, Simona MODREANU; *Linguistic and Cultural Contacts in the Romanian Space – Romanian Linguistic and Cultural Contacts in the European Space*, Proceedings, Iași, 16–18 September 2015 (Eds. Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu), Roma, Aracne Editrice, 2016, 492 p. Volumul include lucrările simpozionului internațional omonim organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” (Iași, 16–18 septembrie 2015). A prezentat: Bogdan CREȚU; Adina Hulubaș, Ioana Repciuc (editori), *Riturile de trecere în actualitate/ The Rites of Passage Time after Time*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 394 p. A prezentat: Alexandru-Laurențiu COHAL.

MODERATORI ai secțiunilor simpozionului au fost: Conf. univ. dr. Maria ALDEA, Lector univ. dr. Eugenia BOJOGA, Prof. univ. dr. Bogdan CREȚU, CS I dr. Eugenia DIMA, CS I dr. Cristina FLORESCU, Conf. univ. dr. Emanuela ILIE, CS III dr. Doris MIRONESCU, CS II dr. Florin-Teodor OLARIU, CS III dr. Ioana REPCIUC.

SECRETARI ai secțiunilor simpozionului au fost: CS Nicoleta BORCEA, CS I dr. Luminița BOTOȘINEANU, CS II dr. Daniela BUTNARU, ACS dr. Astrid CAMBOSE, Dr. Cecilia MATICIUC, ACS drd. Maricica MUNTEANU, CS I dr. Elena TAMBA.

COMITETUL ȘTIINȚIFIC AL SIMPOZIONULUI

Acad. *Alexandrina Cernov* (Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”, Cernăuți, Ucraina); Acad. *Sabina Ispas* (Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” – Academia Română, București, România); Acad. *Michael Metzeltin* (Universitatea din Viena, Austria); Acad. *Eugen Simion* (Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București, România); *Ana Borbély* (Academia de Științe din Ungaria, Budapesta, Ungaria); *Corin Braga* (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România); *Romanița Constantinescu* (Universitatea „Ruprecht-Karl” din Heidelberg, Germania/ Universitatea din București, România); *Bogdan Crețu* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași/ Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași, **Președinte**); *Delia Cristea* (Universitatea din Sevilla, Spania); *Liviu Franga* (Universitatea din București, România); *Aliona Grati* (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău/ Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova); *Otilia Hedeșan* (Universitatea de Vest, Timișoara, România); *Adam Ledgeway* (Cambridge, Anglia); *Giovanni Magliocco* (Universitatea „Aldo Moro”, Bari, Italia); *Roberto Merlo* (Universitatea din Torino, Italia); *Ileana Orlich* (Arizona State University, SUA); *Eugen Pavel* (Institutul de Lingvistică și Istorie

Literară „Sextil Pușcariu” – Filiala din Cluj-Napoca a Academiei Române, România); *Joanna Porawska* (Universitatea Jagiellonă, Cracovia, Polonia); *Fernando Sánchez Miret* (Universitatea din Salamanca, Spania); *Annemarie Sorescu Marinkovic* (Academia Sârbă de Științe și Arte din Belgrad, Serbia); *Maria Șleahțișchi* (Secretar științific al Secției de Științe Umaniste și Arte a Academiei de Științe din Moldova., Chișinău, Republica Moldova); *Gisèle Vanhese* (Universitatea din Calabria, Italia); *Felicia Vrâncanu* (Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”, Cernăuți, Ucraina); *Rodica Zafiu* (Universitatea din București, România).

COMITETUL DE ORGANIZARE AL SIMPOZIONULUI

Președinte al Comitetului de organizare: *Bogdan Crețu*, Directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”.

Membri: Șerban Axinte; Nicoleta Borcea; Luminița Botoșineanu; Daniela Butnaru; Astrid Cambose; Adina Ciubotariu; Marius-Radu Clim; Vlad Cojocar; Gabriela Haja; Ofelia Ichim; Cecilia Maticiuc; Doris Mironescu; Gabriela Negoită; Florin-Teodor Olariu; Ioana Repciuc; Elena Isabelle Tamba.

Atelierul-dezbateri

Pe râul Bistrița – plutăritul, barajul și hidrocentrala. Patrimoniul cultural și istorie orală

Organizat de ACS dr. Astrid Cambose, de la departamentul de Etnologie și Folclor, în colaborare cu CS III Codrin Dinu Vasiliu și CS III Ioan Sebastian Brumă, de la Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, în data de 4 iulie 2017. Astrid Cambose a prezentat lucrarea ***Pe râul Bistrița – plutăritul, barajul și hidrocentrala. Patrimoniul cultural și istorie orală***.

CĂRȚI

♦ **Ion H. Ciubotaru, *Folclor din Bistrița-Năsăud***. Traducerea melodiilor Florin Bucescu, Iași, Editura Presa Bună, 2017, 508 p., ISBN 978-606-8116-78-5.

♦ **Silvia Ciubotaru, *Obiceiurile agrare din Moldova raportate la spațiul național***, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017, 683 p., ISBN: 978-606-714-366-9.

♦ **Stelian Dumistrăcel, *Împotriva derivei. Cu 30 de scrisori către revista „Timpul”***, Iași, Editura Adenium, 2017, 316 p. (volum omagial, la împlinirea a 80 de ani ai autorului, publicat de „Asociația Studenților Jurnaliști din Iași”), ISBN Epub 978-606-742-279-5, ISBN PDF 978-606-742-280-1, ISBN Print

978-606-742-252-8.

♦**Ofelia Ichim** (coordonator), autori: Luminița Botoșineanu, Adina Ciubotariu, Vlad Cojocaru, Bogdan Crețu, Gabriela Haja, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, *Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (1927 - 2017)*, Iași, 2017, 206 p., ISBN 978-973-0-25469-3.

♦Alexandr Soljenițin, *Povestiri și miniaturi*, traducere din limba rusă, prefață și note de **Cecilia Maticiuc**, București, Editura Univers, 2017, 176 p., ISBN 978-606-771-102-8.

♦M. Blecher, *Opere*, ediție critică și studiu introductiv de **Doris Mironescu**, postfață de Eugen Simion, București, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, 2017, 1550+LVII p., ISBN 978-606-555-165-7.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

♦**Luminița Botoșineanu** (în colaborare), *Preluarea, adaptarea și literarizarea textelor orale în registru dialectal în Dicționarul limbii române al Academiei*, în vol. *Lucrările celui de-al șaselea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 29–30 mai 2015), Maria Stanciu Istrate, Daniela Răuțu (ed.), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2017, p. 191–218.

♦**Marius-Radu Clim** (în colaborare), *Dicționarul Limbei Române (LM) by A. T. Laurian and I. C. Massim – the Digital Form of the First Romanian Academic Dictionary*, în Iztok Kosem, Carole Tiberius, Milos Jakubicek, Jelena Kallas, Simon Krek, Vit Baisa (eds.), *Electronic Lexicography in the 21st Century. Proceedings of the eLex 2017 Conference*, published by Lexical Computing CZ s.r.o., Brno, Czech Republic, Leiden, 2017, p. 193–201 (elex.link/elex2017/proceedings-download).

♦**Amalia Drăgulănescu**, *Mediterranean, interfaced Orient-Occident for the writer P. Istrati*, în „Studii Europene” (revistă apărută cu sprijinul Programului Erasmus+ al Uniunii Europene), Chișinău, nr. 10, 2017, p. 257–269.

♦**Stelian Dumistrăcel** (în colaborare), *Preluarea, adaptarea și literarizarea textelor orale în registru dialectal în Dicționarul limbii române al Academiei*, în vol. *Lucrările celui de-al șaselea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 29–30 mai 2015), Maria Stanciu Istrate, Daniela Răuțu (ed.), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2017, p. 191–218; *De la fierbințeli la gustări: „luna lui cuptor” și „luna lui gustar”; dar „măsălar”?*, în „Scriptor”, anul III, nr 7–8 (31–32), iulie-august 2017, p. 100–101; *Tăciunii, culesul viilor și amenințările brumei. Împreună cu falsa numărătoare neologică a ultimelor patru luni ale anului*, idem., nr. 9–10 (33–34), septembrie–octombrie, p. 104–

105; 13 articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării, la rubrica intitulată „Cuvinte acoperite” din „Ziarul de Iași”.

♦**Doina Hreapcă** (în colaborare), *Preluarea, adaptarea și literarizarea textelor orale în registru dialectal în Dicționarul limbii române al Academiei*, în vol. *Lucrările celui de-al șaselea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 29–30 mai 2015), Maria Stanciu Istrate, Daniela Răuțu (ed.), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2017, p. 191–218.

♦**Eugen Munteanu** (în colaborare), *La Septante traduite en roumain par Nicolae Milescu pendant la première moitié du XVIIe siècle. Contexte historique, significations culturelles, confessionnelles et traductologiques*, în vol. Wim François/ August den Hollander (edit.), *Vernacular Bible and Religious Reform in the Middle Ages and Early Modern Era*, Peeters, Leuven – Paris – Bristol, CT, 2017 (Bibliotheca Ephemeridum Theologiarum Lovanensium, CCLXXXVII), p. 247–272; *O regretabilă impostură universitară*, în „România literară”, nr. 22 (2017), p. 4; *Nicolae Spătarul Milescu lexicograf? Despre o falsă paternitate literară și despre o ediție ratată*, în „Cronica veche”, Iași, anul VII, nr. 8 (79), august, 2017, p. 8 (I); ibidem, nr. 9 (80), septembrie, 2017, p. 7 (II). (<https://cronicaveche.files.wordpress.com/2017/08/revista-cronica-veche-august-f.pdf>); Martin Luther, *Scrisoare deschisă despre traducere (Ein Sendbrief vom Dolmetschen)*. Versiune românească de Eugen Munteanu și Mariana Nastasia, cuvânt înainte, note și comentarii de Eugen Munteanu, în „Transilvania”, nr. 3/ 2017, p. 14–25; *Prefață* la volumul: Andreas Clemens, *Kleines walchisch-deutsch und deutsch-walachisches Wörterbuch, buda, 1821*, ediție de text, studiu filologico-lingvistic și notă asupra ediției de Mariana Nastasia, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2017, p. 9–11; *Sfânta Scriptură – sursă și fundament al imaginarului european comun: sensuri, sintagme, expresii*, în „Caietele de la Putna”, X (2017), p. 25–35.

♦**Mădălin-Ionel Patrașcu** (în colaborare), *Dicționarul Limbei Române (LM) by A. T. Laurian and I. C. Massim – the Digital Form of the First Romanian Academic Dictionary*, în Iztok Kosem, Carole Tiberius, Milos Jakubicek, Jelena Kallas, Simon Krek, Vit Baisa (eds.), *Electronic Lexicography in the 21st Century. Proceedings of the eLex 2017 Conference*, published by Lexical Computing CZ s.r.o., Brno, Czech Republic, Leiden, 2017, p. 193–201 (elex.link/elex2017/proceedings-download).

♦**Ioana Repciuc**, *Cum să te faci folclorist*, în „Mozaicul”, Serie nouă, Anul XX, Nr. 3 (221), 2017, p. 15; *De unde ne vin poveștile? O nouă teorie*, id., Nr. 6–7 (224–225), 2017, p. 21; *România reală și închipuită a unui călător străin*, id., Nr. 8–9 (226–227), 2017, p. 19.

♦**Elena Tamba** (în colaborare), *Dicționarul Limbei Române (LM) by A. T.*

Laurian and I. C. Massim – the Digital Form of the First Romanian Academic Dictionary, în Iztok Kosem, Carole Tiberius, Milos Jakubicek, Jelena Kallas, Simon Krek, Vit Baisa (eds.), *Electronic Lexicography in the 21st Century. Proceedings of the eLex 2017 Conference*, published by Lexical Computing CZ s.r.o., Brno, Czech Republic, Leiden, 2017, p. 193–201 (elex.link/elex2017/proceedings-download).

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

♦**Șerban Axinte, *Verosimilitatea fantasticului. Elemente de poetică a romanului în opera lui Mircea Cărtărescu***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Nicoleta Borcea, *Sunetul cătușelor și dansul lanțurilor. Hans Bergel în anii nouăzeci ai vieții sale***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Luminița Botoșineanu (în colaborare), „Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei” (ALAB) – repere metodologice**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Daniela Butnaru (în colaborare), *Reprezentarea mentalului religios în toponimia românească*** la Conferința internațională de onomastică „Numele și numirea”, Ediția a IV-a, organizată de Centrul Universitar Nord, Baia Mare, 5–7 septembrie 2017; (în colaborare), ***Impactul tehnologiilor digitale asupra studiului toponimiei***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Astrid Cambose, *Pe râul Bistrița – plutăritul, barajul și hidrocentrala. Patrimoniul cultural și istorie orală***, în cadrul atelierului-dezbateri cu același nume, în data de 4 iulie; ***„Răsfulgerații”: istoria oficială și contraistoriile ei. Memorialistica, istoria orală, reportajul de actualitate și circulația informației în media online, surse concurente ale unei arhive în curs de constituire***, în cadrul stagiului de cercetare interacademic (cofinanțat de

Academia Română și Academia de Științe a Moldovei) cu tema „Comunități, practici festive și ideologii în Europa de Răsărit”, organizat la Chișinău, la Institutul de Istorie al AȘM, în perioada 28 august–6 septembrie 2017; **Fonduri arhivistice inedite – răspunsurile la Chestionarul lingvistic B.P. Hasdeu**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Adina Ciubotariu, Cercetări etnofolclorice în Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – istoric și proiecte de viitor**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Marius-Radu Clim (în colaborare), Dicționarul Limbei Române (LM) by A. T. Laurian and I. C. Massim – the Digital Form of the First Romanian Academic Dictionary**, la Conferința internațională „Electronic Lexicography in the 21st Century, eLex 2017”, cu titlul *Lexicography from scratch*, desfășurată în Leiden, Olanda, 19–21 septembrie 2017; (în colaborare) **CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic. Prezentarea rezultatelor actuale**, la Conferința internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, ediția a III-a, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca, 14–15 septembrie 2017; (în colaborare) **CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic în context european**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017; comunicarea **Dicționarele multilingve între tradiție și era digitală**, în cadrul atelierului *Dicționarele multilingve: evoluție și perspective*, organizat în cadrul Simpozionului internațional *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*.

♦ **Alexandru-Laurențiu Cohal, De la prima generație de migranți la generația a doua: repertoriul lingvistic al românilor din Italia**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Amalia Drăgulănescu, Studii istratiene în hermeneutica franceză actuală**, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie

Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Sebastian Drăgulănescu**, *Trasee eminescologice în românistica de azi*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Stelian Dumistrăcel** (în colaborare), *Eugeniu Coșeriu: une perspective romane dans l'étude de la phraséologie roumaine*, IV Congresso Internazionale di fraseologia e paremiologia „Fraseologia e paremiologia, roba da matti!”, București, 27–29 septembrie 2017.

♦**Cristina Florescu**, *Lexicografia modernă: teorie și practică*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦**Gabriela Haja** (în colaborare), *CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic. Prezentarea rezultatelor actuale*, la Conferința internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, ediția a III-a, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca, 14–15 septembrie 2017; (în colaborare) *CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic în context european; Lexicografia academică românească. Tradiție și modernitate; Al. Andriescu – un spirit solar*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017; *Politica lingvistică reflectată în Dicționarele Academiei Române*, la Sesiunea de comunicări științifice organizată, în cadrul Zilelor Academice Iașene, de Subcomisia pentru Studierea Formării Poporului Român și a Limbii Române, Iași, 10 octombrie, 2017.

♦**Doina Hreapcă** (în colaborare), *Eugeniu Coșeriu: une perspective romane dans l'étude de la phraséologie roumaine*, IV Congresso Internazionale di fraseologia e paremiologia „Fraseologia e paremiologia, roba da matti!”, București, 27–29 septembrie 2017.

♦**Ofelia Ichim** (în colaborare), *Istoria literară românească în dicționarele Academiei Române. Contribuția Institutului de Filologie Română „A. Philippide”*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea*

filologică românească actuală, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Cecilia Maticiuc**, *Cititori fictivi și cărți reale. Încercare asupra metalecturii*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Doris Mironescu**, *Jurnalul de călătorie ca vehicul intercultural*, la Colocviul Național al Asociației pentru Literatură Generală și Comparată din România, Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, 21–22 iulie 2017; *După «moartea autorului». Biografia critică și spectrele ei*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017; *Contact, context, comparație. M. Blecher în literatura mondială*, la Conferința internațională IV. Dni Romanskykh studii, Universitatea din Bratislava, Slovacia, 29–30 septembrie 2017.

♦ **Dragoș Moldovanu**, *Toponimia la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”. Idei – metode – realizări*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Dinu Moscal**, *La traduction des noms propres dans l'écrit roumain pré-moderne (1780–1830)*, la al XXVI-lea Congres Internațional de Științe Onomastice (International Congress of Onomastic Sciences), organizat de Consiliul Internațional de Științe Onomastice (International Council of Onomastic Sciences) în colaborare cu Universitatea din Debrecen, Debrecen, Ungaria, 27 august–1 septembrie 2017; *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Eugen Munteanu**, *Nicolae Spătarul Milescu, traducător al Vechiului Testament, după versiunea Septuaginta. Semnificații ale unui act de cultură major*, în cadrul cursurilor internaționale de vară „România – limbă și civilizație”, Iași, 5 iulie 2017; *Nicolae Spătarul Milescu – traducător al*

Vechiului Testament. Semnificații ale unui act de cultură major, la cea de-a XI-a ediție (*Pater et filius. Continuitate în cultura română și europeană*) a Colocviilor de la Putna, 24–27 august 2017, manifestare organizată de Fundația „Credință și creație”.

♦ **Maricica Munteanu**, ***Inventarea Moldovei prin vinuri și mâncare***, la Atelierul de lucru „Docoromania litteraria” cu titlul *Forme de viață în Est*, din cadrul Zilelor „Sextil Pușcariu”, ediția a III-a, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca, 14–15 septembrie 2017; ***Reprezentări geoculturale ale Moldovei. „Localismul” specificului național***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Florin-Teodor Olariu** (în colaborare), ***Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei*** (ALAB) – ***repere metodologice; Studiul variației lingvistice la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Veronica Olariu** (în colaborare), ***Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei*** (ALAB) – ***repere metodologice***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Mădălin-Ionel Patrașcu** (în colaborare), ***CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic. Prezentarea rezultatelor actuale***, la Conferința internațională „Zilele Sextil Pușcariu”, organizată de Institutul de Lingvistică și Istorie literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca, 14–15 septembrie; (în colaborare) ***CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic în context european***, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Alina-Mihaela Pricop**, ***Nume proprii în dicționarele multilingve românești***, la Conferința internațională de Onomastică „Nume și numirea”, Ediția a IV-a, organizată de Centrul Universitar Nord, Baia Mare, 5–7 septembrie 2017; ***Despre componenta multilingvă din Dicționarul limbii române al lui A.***

Philippide, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Ana-Maria Prisacaru** (în colaborare), *Reprezentarea mentalului religios în toponimia românească*, la Conferința internațională de onomastică „Numele și numirea”, Ediția a IV-a, organizată de Centrul Universitar Nord, Baia Mare, 5–7 septembrie 2017; *Sinonime toponimice între motivat și arbitrar*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Ioana Repciuc**, *The Egg as a Cultural Object*, în cadrul workshopului internațional „Artifacts in Intercultural Encounters”, organizat de Iași RVP Center of the Council for Research in Values and Philosophy, Washington D.C. și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 30 iunie–1 iulie 2017; *O nouă perspectivă asupra vechilor surse documentare pentru analiza jocurilor cu măști din Moldova*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Elena Isabelle Tamba** (în colaborare), *Dicționarul Limbei Române (LM) by A. T. Laurian and I. C. Massim – the Digital Form of the First Romanian Academic Dictionary*, la Conferința internațională „Electronic Lexicography in the 21st Century, eLex 2017”, cu titlul *Lexicography from Scratch*, desfășurată în Leiden, Olanda, 19–21 septembrie 2017; (în colaborare) *CLRE – Corpus lexicografic românesc electronic în context European*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017.

♦ **Remus Zăstroiu** (în colaborare), *Istoria literară românească în dicționarele Academiei Române. Contribuția Institutului de Filologie Română „A. Philippide”*, la a XVI-a ediție a Simpozionului internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, cu titlul *Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași, 27–29 septembrie 2017; a luat parte la manifestarea dedicată lansării volumelor I (A –

B) și II (C) din *DGLR* ed II, cu o prezentare a istoriei *Dicționarului literaturii române de la origini până la 1900*, 8 iunie 2017, Filiala din Iași a Academiei Române.

PREMII, DISTINCȚII

♦ Cartea lui Doris Mironescu *Un secol al memoriei*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, a obținut Premiul Special pentru o perspectivă teoretică și comparatistă asupra literaturii române acordat de Asociația de Literatură Generală și Comparată din România. Premiul a fost acordat la Adunarea Generală a ALGCR, Cluj-Napoca, 21–22 iulie 2017.

LA ANIVERSARE

Vlad Cojocaru

Vlad Cojocaru la 65 de ani

Probabil fără excepție, toți colegii am rămas foarte surprinși să aflăm că domnul Vlad Cojocaru a împlinit anul acesta 65 de ani. Nicidecum nu își arată vârsta! Mereu energic, deloc zgârcit la glume și povești atunci când este cazul, săritor în ajutorul cui are nevoie, implicat în mai multe activități instituționale, colegul nostru are înaintea încă ani buni de oferit cercetării toponimice. Căci aceasta este activitatea pentru care a fost angajat, în 1979, la Centrul de Lingvistică și Istorie Literară și Folclor, astăzi Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” din Iași, și căreia i s-a dedicat în anii care au urmat. Doctor în filologie din 1998 cu teza *Toponimia văii mijlocii a Trotușului. Dinamica structurilor toponimice*, pe care a și publicat-o în 2005, Vlad Cojocaru este unul dintre principalii redactori ai monumentalei lucrări *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul I. Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988. Partea I. Unități simple (A–O)* (care a fost recompensată în 1993 cu premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române) și Partea a 2-a. *Unități simple (P –23 Decembrie). Unități complexe*, București, Editura Academiei Române, 1991 și 1992. De asemenea, este coautor la lucrările *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul I. Partea a 3-a. Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona). 1332–1850*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2004 și *Micul dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic). Partea 1. Toponime personale*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014 (distins cu premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române în 2016).

Nu încetează să ne uimească cu ușurința cu care se exprimă în diverse limbi străine (urechea muzicală – a studiat la Liceul de muzică din Iași –, un talent înăscut pentru învățarea și practicarea limbilor străine și ambiția i-au fost probabil de ajutor în acest sens) și cu bogatele informații din domeniile istoriei limbii române, slavisticii, lingvisticii generale sau onomasticii pe care le-a folosit atât pentru realizarea proiectelor de la Institut, cât și în redactarea numeroaselor articole publicate în țară și în străinătate, a comunicărilor prezentate la diverse manifestări științifice naționale și internaționale sau în traduceri. Vasta cultură lingvistică și studiile postuniversitare de limbă germană l-au recomandat să fie cooptat ca membru în proiectul din care a rezultat volumul H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, ediția a 2-a, überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1986–1989 (pentru care a fost acordat în 1989 premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române). Într-o scurtă perioadă (2001–2002) a îmbinat activitatea de cercetare cu cea didactică, predând studenților de la Institutul de Studii Europene „Ștefan Lupașcu” din Iași cursuri de lingvistică generală și psiholingvistică.

Cercetător în cel mai deplin sens al cuvântului, familist convins și îndrumător dedicat al colegilor mai tineri (îndeplinește funcția de șef al departamentului de toponimie din 2011), domnul Vlad Cojocaru este apreciat și îndrăgit, încât știu sigur că sunt în asentimentul tuturor când îi transmit din partea întregului colectiv al Institutului la mulți ani, cu multe și deosebite realizări personale și profesionale!

Daniela BUTNARU

LA ANIVERSARE

Gabriela Drăgoi

O vocație nedeazămințită – Gabriela Drăgoi

Au trecut ani și ani de când, la Institutul la care fusesem repartizat, am întâlnit-o prima oară pe colega Gabriela Drăgoi. Doamna Drăgoi, cum îi spuneau și îi spun mai toți. Un chip frumos, o ținută mândră, pe care le-a păstrat până în zilele de acum. Părea modestă, semn de control al lucidității, dar poate și al unei anume neîncrederi în sine. Alteori, oglinda, prietenoasă, încuraja o nedeazămințită grație intelectuală.

M-a impresionat, când i-am cunoscut îndeaproape pe viitorii coechipieri din colectivul de literatură, faptul că ei pășiseră deja în lumea bună a literelor,

așa cum o vedeam eu pe atunci. Nu publicasem nimic, niciodată, așa încât a deține o rubrică lunară la o revistă precum „Iașul literar” mi se părea ceva de soi. Iar în postura asta se găseau Dan Mănuță, de curând dispărut dintre noi, Remus Zăstroiu și Leon Volovici, și el plecat prea devreme, și, ați intuit desigur, Gabi Drăgoi, care ar fi putut fi și o profesoară de elită. Din rațiuni pe care doar ea le cunoaște, Gabi Drăgoi a ales – acesta e cuvântul! – să se sacrifice. Chestiune de vocație, vocație care se va dovedi o șansă – și încă ce șansă! – pentru somptuosul *Dicționar General al Literaturii Române*, la clădirea căruia am pus cu toții umărul. N-a știut ce înseamnă jumătățile de măsură. S-a dăruit cu totul lexicografiei. Până într-atât încât a renunțat la proiecte proprii. Probabil întrucâtva regretă, dar să nu uite că faima pe care și-a câștigat-o, dirijând, cu Remus Zăstroiu împreună, roboteala cercetătorilor din București, Iași, Cluj, Timișoara și de prin țară, i-a adus o autoritate și o satisfacție pe deplin meritate. I-a conturat fizionomia, i-a pus în relief tipul de personalitate și calitățile cu care e înzestrată.

Este, har Domnului, făcută pentru așa ceva. O memorie ieșită din comun, simțul incredibil al corelării, simțul măsurii, pasiunea exactității. O tenacitate în flux continuu. Putere de convingere. A avut de înfruntat multe ifose ale unora ce credeau că dețin secretul reușitei, dar acum, când cele șapte volume ale *DGLR*-ului au ajuns la final, iar ediția a doua este în lucru, se poate spune că Gabriela Drăgoi a biruit. La vârsta pe care nu și-o arată, ea este, fără doar și poate, o învingătoare.

Florin FAIFER

LA ANIVERSARE

Stelian Dumistrăcel

Stelian Dumistrăcel – 80

Realizarea unui portret din interior al omagiatului de astăzi – din interiorul Institutului de Filologie, din interiorul biroului său de lucru – este o mare provocare, întrucât în ipostaza de cercetător se întâlnesc dialectologul de vocație, omul de teren, teoreticianul și metodologul, deschizătorul de cuprinzătoare perspective și descoperitorul de valențe ascunse, coordonatorul, mentorul, formatorul. Personalitatea sa ca lider al echipei de cercetare care realizează *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina* se întregește prin poziția simbolică pe care o ocupă în prima linie a domeniului dialectologic la nivel național, alături de alte nume consacrate

precum Teofil Teaha, Petru Neiescu, Nicolae Saramandu, Valeriu Rusu, Grigore Rusu sau Dorin Urișescu; acest statut, dobândit prin deschiderea spre arii majore ale dialectologiei, dificil de reunit într-o viață de om – atlas, etno-și sociotexte, teorie și metodologie – îl proiectează ca pe o sinteză fericită între Sever Pop, atlasistul și teoreticianul, și Emil Petrovici, anchetatorul și autorul de atlas și de texte dialectale, și justifică plenar alegerea în Comitetul național român al *Atlas Linguarum Europae* (ALE) și colaborarea la *Atlas Linguistique Roman* (ALiR), proiecte europene de anvergură. În interiorul laboratorului de cercetare pe care l-a creat s-au realizat volumele de hărți și, ca parte complementară, volumele de texte ale NALR. *Moldova și Bucovina* și s-a pășit într-o nouă eră în domeniul editării atlaselor lingvistice românești, care, începând cu volumul al III-lea al atlasului, se realizează integral cu ajutorul resurselor electronice.

Mereu lângă noi și aproape de noi, lipsit de complexe inhibitoare, deși aflat în contradicție cu mediocritatea, nu pare să fi ținut niciodată transformarea mai tinerilor săi colegi în performeri ai științei reci, ci în primul rând sensibilizarea lor la viața limbii, dorința de a le transmite emoția, fascinația pe care o trăiește la observarea fenomenelor acesteia. Neobosit cercetător al faptului de limbă, îl extrage din aparența de banalitate și îl scoate la lumina științei. Îl vede pe teren sau îi simte potențialul în urma unor insistente și zilnice lecturi, cu care își hrănește continuu curiozitatea intelectuală. Astfel, Ideea, luminată de creativitate și de finețe analitică, edificată cu rigoare și consecvență, se transformă în studii exemplare, adevărate modele, aflate în vecinătatea impecabilului, incontornabile pentru orice specialist în dialectologie sau fonetică, lexicologie, frazeologie sau lexicografie, terminologie, etimologie, romanistică, istoria limbii literare și a ideilor culturale, stilistică, etnolingvistică, sociolingvistică și pragmatică.

Manifestând un interes generos pentru lucrările colegilor de breaslă, scrie mult și serios pe marginea acestora. Nu sunt nicidecum niște prezentări formale sau niște inventare seci: comentariile aparțin specialistului avizat, bine orientat în probleme de lingvistică generală și românească. Severitatea omului de știință autentic, caracterul neconcesiv, categoric al opiniilor sale, dar întotdeauna ponderat prin nuanțări și rezerve argumentative, formulate pe un ton constructiv, prin interogații și autointerogații, amendează prompt superficialitatea, iar purtătorii ei se lămuresc aproape de la sine că au nimerit pe teritorii străine.

Dacă în scris e livresc, de un rafinament care străbate fraze lungi și sofisticate, în expresia orală este mai nonformal, backgroundul erudit permițându-i să transforme detaliul aparent nesemnificativ în prilej de digresiuni docte, dezvoltate cu un entuziasm iradiant. Când se pasionează de

vreun subiect, face excursuri bogate și provoacă discuții conduse maieutic cu discipolii (pe care îi numește, cu generozitate, colegi sau colaboratori). Componenta socială, convivială a personalității sale transpare în flashbackuri care îi prilejuiesc ba schițarea portretului vreunui profesor de acum jumătate de secol, care se reanimă creionat în tușe sigure, ba evocarea vreunei întâmplări semnificative, memorabile, în care se ancorează, firesc, discuții savante pe teme de specialitate. Întunecații ani '50-'60 îi stârnesc emoții inedite, eminamente intelectuale, și vorbește cu însuflețire despre subterfugiile științei lingvisticii din acele timpuri, care, fără a face prea multe concesii, s-a salvat de la sufocare de sub mormanul de maculatură comunistă.

Și, pentru că începeam aceste rânduri cu ideea unui portret al omului de litere astăzi aniversat, animat în cercetările pe care cu pasiune le-a dezvoltat de-a lungul ultimelor decenii atât de analiza verbalului, cât și de cea a paraverbalului, credem că acest portret nu ar fi complet fără scoaterea în evidență și a... componentei nonverbale a personalității omagiate, componentă ce prinde contur prin gesturile, atitudinile și raporturile de proximitate desfășurate cotidian! Însă dacă noi, cei care îi suntem zilnic în preajmă, poate nu observăm de fiecare dată și la adevărata sa dimensiune această latură profund umană a omului de știință, plasată, după cum spuneam, mai degrabă în zona nonverbalului, a nespusului ce se lasă mai anevoios decriptat de semeni, poate că cei care ar putea depune o mult mai bună mărturie în favoarea acestei laturi ar fi tocmai prietenii necuvântători ai Domniei sale. Prezența lor printre noi a devenit în timp un semn de normalitate și, în mod paradoxal am putea spune, un gest sau, mai degrabă, o invitație la... incluziune socială pe care personalitatea celui omagiat o lansează celor din jur, printr-o mai bună comunicare și o mai strânsă apropiere a acestora în jurul ideilor de sorginte umanitară. Văzându-l mai mereu, dimineața sau seara, în curtea Institutului sau pe holurile acestuia, cum cu mare grijă și afecțiune își întâmpină de fiecare dată protejații (sau este întâmpinat de ei!), îți dai seama că ești în prezența unui model uman, pentru care viața nu înseamnă doar claustrare benevolă și benedictină în cetatea științei, ci și bucuria unui *carpe diem* asumat cu seninătate, dată de aceste întâlniri, evenimente, întâmplări la scară redusă – „bucuriile prin cei mici” am putea spune, parafrazându-l pe Iorga.

Afecțiunea pentru lumea necuvântătoarelor este complinită în permanență și în mod autentic de pasiunea pentru Frumos, fie că ne referim la literatură, la artele vizuale sau la muzică. Nu de puține ori, atunci când intri în biroul său, ești întâmpinat de celebre arii clasice care se aud pe calculatorul din colț sau poți observa pe birou înregistrări ale filmografiei de aur, despre care îți povestește ca un avizat consumator, dar și din perspectiva

specialistului în arta discursului (o ilustrare elocventă a acestei ultime ipostaze este, de exemplu, pasiunea cu care evidențiază, în discuțiile cu cei din preajmă, subtilitatea strategiilor maieutice folosite de personajul din *The King's Speech*, analizate atât din perspectiva specialistului în fonetică, cât și din cea a împătimitului de cea de-a șaptea artă). Toate aceste pasiuni care îi definesc universul cotidian și, în același timp, îl și definesc ca persoană reușesc să metamorfozeze cetatea științei despre care pomeneam mai sus (o cetate ale cărei chei le deține sub aspect simbolic, dar și în mod concret, rareori fiind cineva care să iasă seara mai târziu pe porțile Institutului) într-o *Cetate a soarelui*, pe care, însă, spre deosebire de ilustrul său înaintaș calabrez din ordinul dominican, a reușit să o scoată din zona utopiei și să-i dea, prin puterea propriului său exemplu, o exemplară consistență terestră.

Colectivul Departamentului de
Dialectologie și Sociolingvistică
Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

Lecții de erudiție, înțelepciune și umor

Profesorul Stelian Dumistrăcel îmbină umorul cu erudiția și empatia cu rigoarea filologică: deopotrivă în largul său în spațiul universitar, în cel al cercetării științifice și în cel al comunicării cu publicul prin articole publicistice și interviuri, este astăzi unul dintre cele mai importante repere ale lingvisticii românești. Profesor cald și generos, cercetător atent și informat, publicist scriitor, are vârsta înțelepciunii îngăduitoare față de oameni și lucruri, dar și tinerețea uimitoare pe care o pot menține doar curiozitatea vie, inteligența și pasiunea profesiei.

Grație formației sale de dialectolog, specialist în retorică și stilistician, profesorul Stelian Dumistrăcel pune diagnostice exacte faptelor de limbă și tendințelor uzului, cu eleganță și, adesea, cu un dram de ironie. Știind foarte multe despre limba română și varietățile ei, îndepărtează cu fermitate politicoasă evaluările superficiale ale nespecialiștilor; fascinat de spectacolul schimbărilor lingvistice, le descrie, le explică și refuză să se transforme în prescriptivist intolerant. Le explică studenților și cititorilor, cu răbdare, ce înseamnă alegerea între registrele limbii, adaptarea la situație și la destinatar. Atitudinea sa, atât de necesară, situată mai întotdeauna în răspăr cu indignările elitiste și cu lamentațiile despre „stricarea limbii”, mi se pare foarte bine ilustrată de o frază dintr-un interviu pe care l-a publicat acum

câțiva ani în „Opinia studentească” (4 iunie 2013): „Înțelepciunea este să judeci pe fiecare așa cum este, să-l înțelegi și chiar să vorbești, dacă nu vrei să-l jignești, apropiat de posibilitățile lui lingvistice și de înțelegere”. Ceea ce nu înseamnă că impostura și agramatismele pretențioase ale presei nu sunt sancționate cu umor și cu abundență de explicații.

Am avut de multe ori bucuria de a-l întâlni în scris pe profesorul Stelian Dumistrăcel, când porneam în căutarea vreunei explicații etimologice, a câte unui fenomen de expresivitate a limbii. De multe ori, tocmai când mi se părea că am dat de un fir, că am descoperit ceva nou, constataam că el fusese deja acolo, scrisese despre fenomenele în cauză, găsisese originea expresiei sau descrisese inovația recentă. În asemenea situații, nu poate decât să te încante confirmarea unei intuiții de către specialistul cu cea mai mare autoritate. Am avut bucuria și mai mare de a-l întâlni față în față, la susținerea unor teze de doctorat (se știe că a format și a îndrumat mulți tineri pasionați de științele limbii și ale comunicării) și cu ocazia unor conferințe și sesiuni de comunicări. Ne-a făcut onoarea să participe de câteva ori, ca invitat special, la sesiunile anuale ale Catedrei de limba română (ulterior Departamentul de lingvistică) al Facultății de Litere a Universității din București. Inteligența sa scăpărătoare, temperată de bunătate și îngăduință, a însuflețit discuțiile purtate atunci asupra unor teme stilistice și retorice.

Dincolo de contribuțiile sale majore la dialectologie și la studierea raportului dintre limba standard și graiuri, trebuie amintite câteva dintre numeroasele direcții de cercetare pe care le-a deschis profesorul Stelian Dumistrăcel prin cărțile și articolele sale, în care filologia interferează tot mai mult cu sociolingvistica și antropologia: a scris despre „agresarea numelor”, una dintre cele mai interesante forme de violență simbolică de care societatea românească abuzează uneori; a descris în detaliu funcționarea, modificarea și recombinarea *discursului repetat*; a formulat adevăruri esențiale despre limbajul publicistic, observând cu finețe alunecarea acestuia dinspre un rol informativ către cel de divertisment și exacerbară funcției fatice a mesajului – de apel și menținere a contactului cu publicul. Profesorul Dumistrăcel disociază cu finețe, în analiza varietăților diastratice și diafasice ale limbii române, între limbajul violent prin conținut și cel perceput ca agresiv sau vulgar prin alegerile lexicale; e probabil specialistul care – într-un dicționar al viitorului, interactiv și interconectat – ar asocia cuvintelor și expresiilor limbii române cele mai potrivite etichete de registru.

Dacă nu ar fi știut tot ce se poate ști despre varietățile regionale, istoria limbii și mecanismele semantice și retorice, lingvistul nu ne-ar fi putut oferi cele mai exacte, prudente și încântătoare explicații ale expresiilor românești. Cartea sa *Până-n pânzele albe* (2001) – rod al unor investigații detectivistice

de decenii și al unei lungi experiențe publicistice – va rămâne principală operă de referință într-un domeniu – al etimologiei frazeologismelor – în care puțini s-au aventurat, și în care cineva poate fi ghidat doar de cultura solidă și de o îndelung formată sensibilitate față de dinamica limbii.

În continuarea celei mai bune tradiții a filologiei românești, cu o deschidere firească și relaxată către tot ce ne poate aduce azi informarea și comunicarea prin internet, profesorul Dumistrăcel este la fel de tânăr, activ și generos ca întotdeauna. Îi aștept cu nerăbdare noile articole despre cele mai recente întâmplări ale limbii române și îi urez, cu profundă admirație, la mulți ani !

Rodica ZAFIU

(Articol din „Anuar de lingvistică și istorie literară”,
t. LVII/2017, număr special *Verba et res. Studia linguistica in honorem
magistri Stelian Dumistrăcel*)

Apariție editorială la aniversare

ÎMPOTRIVA DERIVEI

Volum omagial Stelian Dumistrăcel 80

Cu 30 de scrisori ale omagiatului către revista „Timpul”

Publicat de Asociația Studenților Jurnaliști din Iași

Editura Adenium, 2017, 342 p.

Mulțumirile fiecărui student care a trecut prin Asociația Studenților Jurnaliști sunt reunite și în inițiativa de a publica acest volum omagial. Orice student care l-a cunoscut pe domnul profesor Stelian Dumistrăcel are, cu siguranță, un cuvânt și o amintire pe care sperăm să le țină vii ca o formă de grațitudine pentru cel care ne este mai mult decât profesor – ne este un adevărat mentor. Stelian Dumistrăcel este recunoscut drept unul dintre cei mai mari lingviști contemporani. Exemplul său este de-a dreptul impresionant: și-a dedicat viața pătrunderii și explicării limbii române, iar, de la catedră, ne-a împărtășit totul cu pasiune și dăruire, dar și cu umor! Contribuțiile sale, în special volumele de profil publicate, se înscriu în ansamblul ce instituie încrederea în progresul exprimării în limba română, în foloasele studierii funcționale a acesteia. [...].

Profesorul Stelian Dumistrăcel la 80 de ani! Parcă nu ne vine să credem, pentru că el ne apare mereu tânăr, cu un spirit care rezonază mereu cu noi, din primul an de facultate. De la catedră, profesorul Dumistrăcel ne-a demonstrat că se poate împrieteni cu noi, că dincolo de cursuri, note, examene sau mărimi de notă se află un fost student care înțelege ce înseamnă

să fii tânăr, la început de drumuri, dornic de a fi recunoscut, dornic de a primi din partea profesorilor apreciere echidistantă, corectă și pe măsura muncii.

Sărbătoritul nostru ne-a arătat de atâtea ori ce înseamnă eleganța discursului, ce înseamnă responsabilitatea limbii vorbite și răspunderea în fața propriei munci de jurnalist. Cine vine în primul an de facultate la Jurnalism și ajunge la cursurile despre „Discursul jurnalistic” se poate considera norocos. Întâlnirea cu unul dintre cei mai mari lingviști contemporani este un adevărat eveniment și se imprimă în amintirile din studenție ca o marcă a formării noastre de viitori jurnaliști, oameni de comunicare, profesioniști ai marketingului sau ai comunicării publice.

(fragmente din *Scrisoare de mulțumire către dragul nostru profesor Stelian Dumistrăcel*, p. 9 – 11)

Asociația Studenților Jurnaliști din Iași

VARIA

♦ CS I dr. Luminița Botoșineanu a fost membru în două comisii de doctorat (Andreea-Giorgiana Marcu, ***Istoriia lui Numa Pompiliu, al doilea craiu al Romii*** (vol. I-II) de Florian, traducere de Alexandru Beldiman (Iași, 1820). *Ediție de text și studiu filologico-lingvistic*, 23 septembrie, respectiv Elena Emanuela Ciurciun, ***Cugetările lui Oxenstiern***. *Manuscrisul B.A.R. 2773. Ediție de text, studiu filologic și lingvistic*, 30 septembrie). Ambele teze au fost susținute la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și au fost elaborate sub îndrumarea prof.univ.dr. Eugen Munteanu.

♦ ACS dr. Astrid Cambose a efectuat un stagiu de cercetare interacademic (cofinanțat de Academia Română și Academia de Științe a Moldovei) cu tema „Comunități, practici festive și ideologii în Europa de Răsărit”, organizat la Chișinău, la Institutul de Istorie al AȘM, în perioada 28 august – 6 septembrie 2017.

♦ CS II dr. Adina Ciubotariu a participat la cursul ***Training of trainers workshop for the European chapter of the global facilitators' network*** organizat în Sofia, Bulgaria, de către UNESCO, Capacity-Building Unit, în parteneriat cu Centrul Regional UNESCO din Sofia, în perioada 18–22 septembrie, și a fost acreditată ca membru al rețelei de experți pentru implementarea strategiilor de conservare a patrimoniului cultural imaterial în sud-estul Europei.

♦ CS I dr. Cristina Florescu se ocupă de coordonarea editării volumului

Dicționarul fenomenelor atmosferice – ediție completată și actualizată, în pregătire.

♦ CS I dr. Gabriela Haja a fost moderatorul Sesiunii de comunicări științifice organizate, în cadrul Zilelor Academice Ieșene, de Subcomisia pentru Studiarea Formării Poporului Român și a Limbii Române, Iași, 10 octombrie, 2017.

♦ În luna septembrie au fost susținute public un număr de trei doctorate sub coordonarea prof. univ. dr. Eugen Munteanu, în cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași: Giorgiana-Andreea Marcu, ***Istoriia lui Numa Pompilie, al doilea craiu al Romii (vol. I-II) de Florian, traducere de Alexandru Beldiman (Iași, 1820). Ediție de text și studiu filologico-lingvistic*** (magna cum laude); Sândica Arsene (căsăt. Bizim), ***Aspecte teoretice și practice ale antroponimiei literare. Cu un studiu aplicativ la romanul românesc*** (summa cum laude); Elana Emanuela Ciurciun (căsăt. Chitic Ciurciun), ***Cugetările lui Oxenstiern***. Manuscrisul BAR 2733. Ediție de text, studio filologic și lingvistic (summa cum laude).

♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a îndrumat permanent, în calitate de conducător de doctorat, 10 doctoranzi activi în cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, organizând și prezidând activitatea comisiei permanente de îndrumare (susținere de proiecte și de referate doctorale etc.).

♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a făcut parte, ca membru al comisiei permanente de îndrumare a doctoranzilor prof. univ. dr. Andrei Hoișie, prof. dr. Magda Jeanrenaud, prof. univ. dr. Alexandru Gafton și prof. dr. Felicia Dumas (7 doctoranzi) din cadrul Școlii Doctorale de Studii Filologice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦ Începând cu anul 2016 și în continuare, prof. univ. dr. Eugen Munteanu este îndrumător de doctorat și membru al comitetului doctoral româno-israelian (PhD supervisor, on behalf of Romanian-Israeli Doctoral Committee) de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a făcut parte din comisia de doctorat pentru susținerea tezei ***Dicționar elino-românesc, vol. I, G. Ioanid, București, 1864. Ediție de text, studiu filologic și lingvistic***, elaborată de drd. Ana Sabie; conducător științific: prof. univ. dr. Alexandru Gafton.

♦ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu este membru în board-uri editoriale: senior editor al revistei „Biblicum Jassyense. Romanian Review for Biblical Philology and Hermeneutics” (Iași); membru al colegiului de redacție al revistei „Limba română” (Chișinău); inițiator și coordonator al colecției „Fontes Traditionis. Colecție de texte bisericești vechi” la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași; membru în Consiliul științific

al colecției „Biblioteca medievală”, coordonată de Alexander Baumgarten la Editura Polirom din Iași.

♦ CS III dr. Ioana Repciuc a realizat stagii de documentare la British Library din Londra (20–22 iulie 2017) și la Biblioteca Universității din Varșovia (18–22 septembrie 2017).

♦ CS I dr. Elena Tamba, în luna august, a făcut parte din comisia de evaluatori pentru trei proiecte din competiția 2016 UEFISCDI – Proiecte de cercetare postdoctorală (PD) din cadrul Subprogramului Resurse Umane.

♦ CS I dr. Elena Tamba este membru în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

♦ O parte dintre cercetătorii din Institut s-au ocupat, în această perioadă, de organizarea și desfășurarea manifestărilor științifice din cadrul Simpozionul anual internațional al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, ediția a XVI-a, cu titlul ***Clasic și modern în cercetarea filologică românească actuală*** (sesiune dedicată aniversării a 90 de ani de la înființarea Institutului de Filologie Română „A. Philippide”), organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, Iași, 27–29 septembrie 2017.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Maricica Munteanu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Maricica MUNTEANU

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700481 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019